

- DE WILDE, J.J., R. MARQUET & J.L. VAN GOETHEM (1986): Voorlopige atlas van de landslakken van België. – Brussel (Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen): 1-285.
- FALKNER, G. (1981): Vier bemerkenswerte kulturfolgende Schneckenarten in Hildesheim-Ochtersum. - Mitt. zool. Ges. Braunau, 3 (13/15): 391-396.
- FECHTER, R. & G. FALKNER (1990): Steinbachs Naturführer. Weichtiere. Europäische Meeres- und Binnenmollusken. – München (Mosaik Verlag): 1-287.
- GITTENBERGER, E., W. BACKHUYS & T.H.E.J. RIPKEN (1984): De landslakken van Nederland. – Hoogwoud (Bibliotheek van de KNNV nr. 37): 1-184.
- GITTENBERGER, E. (1993): On *Trochoidea geyeri* (Soós, 1926) and some conchologically similar taxa (Mollusca: Gastropoda Pulmonata: Hygromiidae). – Zoologische Mededelingen, 67 (19): 304-320. Leiden.
- GITTENBERGER, E. (1993): Digging in the graveyard of synonymy, in search of Portuguese species of *Candidula* Kobelt, 1871 (Mollusca: Gastropoda Pulmonata: Hygromiidae). – Zoologische Mededelingen, 67 (17): 283-293. Leiden.
- HITCHCOX, M. (2007): Detection of populations of the exotic snail *Candidula intersepta* in Oregon. Pest Survey Specialist, USDA-APHIS-PPQ, Portland, Oregon.
- Internet. <http://www.gonhs.org/TerrestrialMolluscs.htm>. Gibraltar Ornithological and Natural History Society.
- Internet. http://www.gnm.se/gnm/clecom/eng_clecom.asp?res=1024. Check List of European Continental Mollusca CLECOM-project.
- KERNEY, M.P. & R.A.D. CAMERON (1981): Elseviers Slakkengids. – Brussel/Amsterdam (Elsevier): 1-310, pl. 1-24.
- KERNEY, M.P., R.A.D. CAMERON & J.H. JUNGBLUTH (1983): Die Landschnecken Nord- und Mitteleuropas. – Hamburg/Berlin (Paul Parey): 1-384, pl. 1-24.
- KOBIALKA, H. (1999): Beiträge zur Molluskenfauna des Weserberglandes: 4. Die Molluskenfauna des Landkreises Holzminden und angrenzender Regionen – ein Fachbeitrag zur Landschaftsplanung - Karls - Universität Tübingen.
- NECKHEIM, C.M. (2007): Landslakken rond een basisschool in Amsterdam zuid. – De Kreukel, 43 (1): 3-4.
- PROSCHWITZ, T. VON (2003): Faunistiskt nytt 2002 - snäckor, sniglar och musslor. – Göteborgs Naturhistoriska Museum Årstryck, 2003: 25-42.
- RUIZ RUIZ, A., Á. CÁRCABA POZO, A.I. PORRAS CREVILLEN & J.R. ARRÉBOLA BURGOS (2007): Caracoles terrestres de Andalucía. Guía y manual de identificación. – Andalucía (Fundación Gypaetus): 303 pp.
- SHEA, M. (2007): Exotic snails and slugs found in Australia. Australian shell news. - Newsletter of the Malacological Society of Australasia, 131: 3-11.
- SMITH, B.J. & R.C. KERSHAW (1978): Field guide to the non-marine Molluscs of South Eastern Australia. – Canberra (Australian National University Press): x + 285 pp.
- SÓLYMOS, P. (2004): The assessment of the Hungarian land molluscs based on their rarity and its applications. Természettudományi Közlemények, 11: 349-358.

Adres van de auteur:
Poggenbeekstraat 21-II,
1073 JE Amsterdam,
telloneckheim@orange.nl

Zeemuseum Miramar

Janetta van Someren

A note is given on the 'Zeemuseum Miramar', a local natural history museum in the northern part of the Netherlands which houses the mollusc collection (primarily marine; world-wide) of Jeanne Warners.

Vledder aan zee

Miramar is een museum met een bijzondere geschiedenis. Het is het levenswerk van mej. Jeanne Adriana Wilhelmina Warners (3 augustus 1899 - 3 juni 1986). Zij vond in het voorjaar van 1955 een schelpje op het strand van Mallorca waardoor haar leven ingrijpend zou veranderen. Was zij tot die tijd nog psychologe met een eigen praktijk aan huis, vanaf dat moment besloot zij op grond van deze vondst een museum te beginnen

met de zee als onderwerp. Ze begon haar museum in Oosterbeek en noemde het Miramar, dat is Spaans voor "aanschouw de zee". Tien jaar later was de verzameling enorm gegroeid en een toevallige ontmoeting met de burgemeester van Vledder bracht Miramar op haar huidige plek in Vledder (Drenthe). Na de dood van Jeanne Warners in 1986 is de collectie in bezit gekomen van de Stichting Miramar en werden tal van uitbreidingen en modernisering uitgevoerd.

Zwervend langs de zee

Mej. Warners heeft in haar leven vele reizen gemaakt. Op een grote wereldkaart bij de ingang van de eerste zaal staan deze aangegeven als de vindplaatsen van haar collectie. Haar eerste vondst, de *Murex brandaris*, ligt in een glazen kistje zorgvuldig bewaard. Omdat ze slechts een bescheiden inkomen had, reisde ze altijd onder zeer primitieve omstandigheden. Liftend, per trein en meestal per vrachtschip heeft ze de wereld verkend, waarbij ze haar bagage meenam in een aantal hutkoffers op het onderstel

Mej. Warners op reis.

van een oude kinderwagen. Twee exemplaren van dit reisvalies op wielen zijn nog steeds in het museum te zien.

Haar leven en werk zijn beschreven in een uitgave van het Miramar zeemuseum, getiteld "De Blauwe Dame" door J.D. van der Tuin. Dit boek van in totaal 158 pagina's is te koop in het zeemuseum.

Collectie

De collectie bestaat uit mollusken, stekelhuidigen, krabben /kreeften, sponsen en koralen, alsmede fossielen en gesteenten,

ethnografica, reissouvenirs en curiosa. De mollusken vormen de grootste groep. Het zwaartepunt ligt bij de mariene mollusken, hoewel er ook land- en zoetwatersoorten zijn. De verzameling heeft een wereldwijd karakter. Een deel is in depot. Dit depot wordt momenteel systematisch bewerkt en toegankelijk gemaakt. De collectie wordt ook groter door de vele schenkingen die het museum ontvangt van verzamelaars.

Bezoek

Dankzij de nieuwe mogelijkheden van het gebouw heeft Miramar nu een filmzaal waar regelmatig vertoningen over uiteenlopende natuuronderwerpen worden georganiseerd. Groepen die het museum bezoeken worden getraakteerd op prachtige vertellingen waarin de avonturen van mej. Warners nog steeds een belangrijke rol spelen. De serre en buitenteras bieden de museumgast een aangenaam verpozen. In de museumwinkel is er ruime keus in sieraden, (verzamelaars)schelpen, drukwerk en souvenirs.

Openingstijden

Het museum is dagelijks, behalve maandag, van 10.00 u tot 17.00 u geopend in de periode van Pasen t/m de herfstvakantie, en ook tijdens de kerst- en voorjaarsvakanties. We hebben een speciaal programma voor groepen op afspraak. Ook voor kinderfeestjes! Entree: volwassenen € 4,50; kinderen t/m 12 jaar € 3,00. Het Miramar zeemuseum ligt aan de N855 van Steenwijk naar Dwingeloo tussen Frederiksoord en Vledder. Zie voor een routebeschrijving en meer informatie: www.miramar-zeemuseum.nl.

Adres van de auteur:

Miramar zeemuseum
Vledderweg 25
8381 AB Vledder
tel.: 0521-381300

Vondst van een linksgedraaide *Arianta arbustorum* en wederom de naam "slakkenkoning"

C.J.P.J. (Kees) Margry

Summary

A record of a living sinistral *Arianta arbustorum* is described and compared with other records. The name "slakkenkoning" (snail king) is established as a Dutch name for mirror-image specimens that can be used for all species of snails.

Inleiding

In Spirula heb ik vorig jaar aandacht gevraagd voor het onbewust plaatsen van gespiegelde foto's van slakken en kwam ik bij die spiegelbeelden op het fenomeen "slakkenkoning". Via dit lijfblad heb ik leden van de Nederlandse Malacologische Vereniging opgeroepen om te reageren op het spiegelen en het gebruik van de naam slakkenkoning (Margry, 2007). Het leverde enkele spontane reacties die ik verderop in dit artikel heb verwerkt. Daarnaast weet ik niet of mijn interesse in chiraliteit van slakken bijdroeg aan een wel heel bijzonder toeval; ik vond een levende linksdraaiende heesterslak.

Vondst van een linksdraaiende heesterslak

Op 30 september 2007 vond ik in de Scheeken tussen Boxtel en Best een linksdraaiend levend exemplaar van de heesterslak *A. arbustorum* (Amersfoort coördinaten 154 – 394). Het dier lag in een drooggevalven rabatsloot tussen monsterplaats 8 en 9 van de NMV excursie van een jaar eerder. Voor de begeleidende fauna

wordt verwezen naar het verslag van die inventarisatie (Margry, 2007). Rabatsloten zijn karakteristiek voor Midden Brabantse bossen. Ze zijn op korte afstand evenwijdig aan elkaar gegraven, waarbij de ruimte tussen de sloten werd opgehoogd met de grond uit de sloten. Door deze afwisseling van sloten en verhoogde delen konden nattere gebieden worden gebruikt voor onder andere populierenteelt. Een ideale situatie voor slakken. Bij droger weer vinden ze altijd wel een vochtigere plaats tussen de populierenbladeren, die zich ophopen in de sloten. Bij het zien van dit linksdraaiende exemplaar kon ik in eerste instantie mijn ogen niet geloven. Was het omdat ik de laatste weken zoveel over verkeerddraaiende slakken had gelezen? Met enkele gewone exemplaren ernaast kon het toch echt niet meer missen en werden de eerste foto's gemaakt (Figuur 1 en 2). Het dier was levend maar leek erg verzwakt. Enkele andere heesterslakken bleken veel actiever. Ik nam in totaal 4 dieren mee en deed ze met wat sla in een grote glazen pot. Daarna mailde ik naar E. Gittenberger. Graag wilde ik weten of een levend exemplaar een rol kon spe-